

ANI (HATIRA)

Anı, bir kimsenin başından geçen ya da yaşadığı dönemde tanık olduğu olayları ve durumları konu edindiği yazı türüdür. Bu yazı türünün yazılma amaçları arasında; hayat tecrübelerini paylaşmak, olaylara açıklık kazandırmak, unutulmaya yüz tutan toplum değerlerini tanıtmak ve yaşatmak gibi unsurlar sayılabilir.

Anı yazarı; yaşadığı olayı, üstünden zaman geçtikten sonra tarafsız bir bakış açısıyla kaleme almaya, gerçeğe bağlı kalmaya, içten bir anlatım kullanmaya dikkat eder.

Anı yazarı tanık olduğu olayları, kişileri ve dönemleri kendi bakış açısıyla ve kendi eğilimleri doğrultusunda verir. Yazar, anlatımda mektup, fotoğraf, günlük gibi belgelerden de yararlanabilir.

Türk edebiyatında anı türünün ilk örneği Babür İmparatoru Babür Şah'ın yazdığı Babürname adlı eserdir. Sonrasında vakayinameler, menakıpnameler, gazavatnamelerde anı türü diğer türlerle iç içe geçmiştir.

Tanzimat Dönemi'nde de anı türünün diğer türlerle iç içe verilmesi söz konusudur.

Bu türün Batılı anlamda ilk örnekleri Servetifünun Dönemi'nde verilmiştir. Halit Ziya Uşaklıgil'in Kırk

Yıl adlı eseri, Batılı anlamda anı türünün ilk örnekleri arasındadır.

Bu dönemde yazılan anılarda; Servetifünun sanatçılarının bir araya gelişleri, amaçları, dönemin diğer aydınlarıyla olan tartışmaları işlenmiştir. Halit Ziya Uşaklıgil'in Saray ve Ötesi, Mehmet Rauf'un Edebî Hatıralar adlı eserleri, dönemin tanınmış anı örneklerindedir.

Cumhuriyet Dönemi, edebî tür çeşitliliği yönüyle oldukça zengin bir dönemdir. Bu dönemde anı türünde de birçok eser verilmiştir. Hemen hemen her sanatçı anılarını yazmıştır. Bunlar arasında;

Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Gençlik ve Edebiyat Hatıraları, Zoraki Diplomat, Anamın Kitabı; Yahya Kemal Beyatlı'nın Siyasi ve Edebî Portreler; Refik Halit Karay'ın Üç Nesil, Üç Hayat; Abdülhak Şinasi Hisar'ın Boğaziçi Yalıları; Halide Edip Adivar'ın Türk'ün Ateşle İmtihani, Mor Salkımlı Ev; Yusuf Ziya Ortaç'ın Bizim Yokuş, Portreler; Falih Rıfkı Atay'ın Çankaya; Necip Fazıl Kısakürek'in Yılanlı Kuyudan; Oktay Akbal'ın Anı Değil Yaşam, Hiroşimalar Olmasın adlı eserleri sayılabilir.